

Gemeente
Woudenberg

Memo

Onderwerp Handhaving en leges

Verzonden aan: gemeenteraad
Postregistratienr.: Z.344862/D.272087

**Afzender: burgemeester Jansen en
wethouder Molenaar**
Datum: 15 maart 2024

In de raadscommissievergadering van 6 maart 2024 is naar aanleiding van de agendapunten Bestemmingsplan Rumelaarseweg 6 en Bestemmingsplan Doornseweg 15 uitgebreid gesproken over het achteraf legaliseren van zonder vergunning gerealiseerde bouwwerken.

Onder de Wabo is jarenlange vaste jurisprudentie geweest dat de gemeente geen extra leges in rekening mochten brengen voor de legalisatie vergunningen danwel een vergoeding van de kosten van handhaving.

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet inwerking getreden, met een daarbij behorende nieuwe Woudenbergse legesverordening die in december 2023 door de gemeenteraad is vastgesteld. De VNG heeft in het nieuwe model voor de legesverordening aan de hand van rechterlijke uitspraken beziens op welke wijze het mogelijk is om de extra inspanningen die een gemeente moet doen, bij de beoordeling van een aanvraag na realisatie, op te nemen in de legesverordening. De extra leges geven een vergoeding voor de extra werkzaamheden die door de gemeente op het gebied van vergunningverlening gedaan moeten worden.¹ Maar ze vormen ook een financiële prikkel om voorafgaand aan het bouwen 'netjes' een omgevingsvergunning voor de bouwactiviteit aan te vragen. Bij dit artikel heeft de VNG in de toelichting dan ook de waarschuwing opgenomen dat de extra leges niet zo hoog mogen zijn dat het strafkarakter gaat overheersen. Een verhoging van 10% met een absoluut maximum van bijvoorbeeld € 10.000 valt naar mening van de VNG binnen de redelijke grenzen.

Bij de vaststelling van de Woudenbergse legesverordening in december 2023 is onderstaande artikel opgenomen. Dit betreffende artikel heeft vanwege de veelheid van wijzigingen in het raadsvoorstel onbedoeld niet de specifieke aandacht gekregen die het verdiende.

---

¹ De kosten op het gebied van toezicht en handhaving mogen niet verdisconteerd worden in de verhoogde leges.

Met dit artikel worden de te betalen leges voor een vergunning in geval van legalisatie verhoogd met 2%. Het gaat dus uitsluitend om een verhoging van de leges voor een vergunning, niet voor de handhaving of aanpassing omgevingsplan (bestemmingsplan).

Artikel 2.47 Achteraf ingediende aanvraag	
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning voor een activiteit wordt ingediend na aanvang of gereedkomen van de activiteit, worden de op grond van de paragrafen 2.3 tot en met 2.8 verschuldigde leges verhoogd met:	2%

Deze verhoging hangt dus samen met het extra werk voor een spoedbehandeling (ivm bouwstop of aanschrijving) en de complexiteit van de beoordeling omdat het bouwwerk er al staat. Het gaat dan om archiefwerk en het vergelijken van de oorspronkelijke situatie en de huidige situatie. De verhoging is niet gekoppeld aan de feitelijke diensten voor een betreffende aanvraag, maar gelijk aan de andere legesbedragen een percentage van de bouwsom.

Het staat een gemeenteraad vrij om de hoogte van de leges en dus ook van percentages te bepalen, deze dienen echter in het kader van de rechtmatigheid wel gebaseerd te zijn op de werkelijke kosten. Het mag ook niet om de extra kosten van handhaving en controle beoogd te dekken, dan wel kosten die zijn gemaakt vóór de aanvraag.

In de verordening van Woudenberg hebben wij gekeken naar een gemiddelde van reële extra werkzaamheden, daarbij meegewogen dat er in de toetsing ook sprake is van voordelen omdat al te zien is wat vergund wordt en op basis daarvan geoordeeld dat 2% een redelijk tarief is dat ook op basis van rechtmatigheid onderbouwd kan worden. Voor de meest voorkomende legalisatieaanvragen gaat het met deze 2% niet om grote bedragen.

Inmiddels constateren wij dat er diverse gemeenten zijn die een percentage hebben vastgesteld van (soms ruim) boven de 10%. Bij de eerstvolgende actualisatie van de legesverordening (eind 2024) zullen wij ons voorzichtig ingeschatte percentage van 2% tegen het licht houden en daarbij scherp bezien of de 2% ook afdoende is voor de extra kosten voor de toetsing van vergunningen. En bezien of het passend is om een verhoging van het percentage aan u voor te stellen. Wij nemen daarin de jurisprudentie (indien reeds beschikbaar) mee in de overwegingen. Zo dat we binnen de mogelijkheden van wet - en regelgeving en onze financiële budgetten het maximale te doen om bouwen zonder benodigde vergunning tegen te gaan.

Zoals toegezegd in de commissie zullen wij via een Handhavingscampagne inwoners, bedrijven en adviseurs wijzen op het feit dat bouwen zonder vergunning niet alleen ongewenst is, maar ook extra kosten (leges en extra onderzoeken en plannen), vertraging door bijvoorbeeld bouwstop en risico op afbraak met zich meebrengen. Aangevuld met de oproep om tijdig via vooroverleg bij de gemeente te onderzoeken of wel of geen vergunning nodig is voor de plannen en zo de risico's van foutieve bouw te beperken. De feitelijke boodschap en campagne zal samen met de afdeling communicatie uitgewerkt worden.